

Sheet #1 במדבר למדן

The names that חז"ל give to the חומשי תורה are:

1. ספר היצירה
2. ספר השמות והשאלה
3. חומש כוונות
4. חומש התקוות
5. חומש אורח

פרשיות 10 contains ספר במדבר

1. קמח
2. שם
3. כוונות
4. שם
5. חן
6. חן
7. חן
8. חן
9. חן
10. חן

רמב"ן במדבר הקדמה

אחר שביאר תורת הקרבנות בספר השלישי התחיל עתה לסדר בספר הזה המצוות שנצטוו בענין אהל מועד וכבר הזהיר על טומאת מקדש וקדשיו לדורות ועתה יגביל את המשכן בהיותו במדבר כאשר הגביל הר סיני בהיות הכבוד שם צוה וזהו הקרב יומת כאשר אמר שם כי סקול יסקל וצוה ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו כאשר הזהיר שם פן יחרסו אל ה' לראות וגו' וצוה ושמרתם את משמרת הקדש ואת משמרת המזבח כאשר אמר שם וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו וגו' והכהני' והעם וגו' והנה צוה אף תהיה משמרת המשכן וכליו ואף יחנו סביב ויעמוד העם מרחוק והכהנים הנגשים אל ה' אף יתנהגו בו בחנונות ובשאת אותו ומה יעשו במשמרתו והכל מעלה למקדש וכבוד לו כמו שאמרו אינו דומה פלטרין של מלך שיש לו שומרין לפלטרין שאין לו שומרין והספר הזה כולו במצוות שעה שנצטוו בהם בעמדם במדבר ובנשים הנעשים להם לספר כל מעשה ה' אשר עשה עמם להפליא וספר כי החל לתת אויביהם לפניו לחרב וצוה אף תחלק הארץ להם ואין בספר הזה מצוות נוהגות לדורות זולתי קצת מצוות ובעניני הקרבנות שהתחיל בהן בספר הכהנים ולא נשלם ביאורן שם והשלימן בספר הזה:

After explaining the laws of korbanos in the third sefer, He now started to organize the commandments regarding the Mishkan. We were already warned about entering the Mishkan while tameh. Now, we characterize the Mishkan in the desert in a similar manner as we did Har Sinai when His glory rested there. For example, we are commanded (in the Mishkan) *And a non-Kohen who comes close shall die*, just as we were warned *he* (who comes too close to Har Sinai) *shall surely be stoned...* And we are commanded how the Mishkan and its vessels were laid to rest and how they would camp around it and stand from afar, and how the Kohanim would behave when they put it down and gathered it back together to carry it, and what they would do to guard it. All this was done out of respect for the Mishkan as 'one cannot compare a palace that is guarded to one that is unguarded'. This sefer speaks about temporary Mitzvos that

were commanded when they were in the desert, and the miracles that were done for them to tell the miraculous acts of ה', that he did for them...

According to the רמב"ן, what is the main function of ספר במדבר?

The ספר במדבר lives in the desert as it relates to the pen

What קשיא can one ask on this?

Not much about pen in שמות?

רמב"ן שמות פרק כה

(ב) כאשר דבר השם עם ישראל פנים בפנים עשרת הדברות, וצוה אותם על ידי משה קצת מצות שהם כמו אבות למצותיה של תורה, כאשר הנהיגו רבותינו עם הגרים שבאים להתייחד, וישראל קבלו עליהם לעשות כל מה שיצוה על ידו של משה, וכתב עמהם ברית על כל זה, מעתה הנה הם לו לעם והוא להם לאלהים כאשר התנה עמהם מתחלה ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה (לעיל יט ה), ואמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש (שם ו), והנה הם קדושים ראויים שיהיה בהם מקדש להשרות שכינתו ביניהם. ולכן צוה תחלה על דבר המשכן שיהיה לו בית בתוכם מקדש לשמו, ושם ידבר עם משה ויצוה את בני ישראל. והנה עקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחת השכינה שהוא הארון, כמו שאמר (להלן כה כב) ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת, על כן הקדים הארון והכפרת בכאן כי הוא מוקדם במעלה, וסמך לארון השלחן והמנורה שהם כלים כמוהו, ויורו על ענין המשכן שבעבורם נעשה. אבל משה הקדים בפרשת ויקהל את המשכן את אהלו ואת מכסוהו (להלן לה יא), וכן עשה בצלאל (להלן לו א), לפי שהוא הראוי לקדם במעשה:

וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר. וכמו שנאמר שם (לעיל כד טז) ושכן כבוד ה' על הר סיני, וכתב (דברים ה כא) הן הראנו ה' אלהינו את כבודו ואת גדלו, כן כתוב במשכן וכבוד ה' מלא את המשכן (להלן מ לד). והזכיר במשכן שני פעמים וכבוד ה' מלא את המשכן, כנגד "את כבודו ואת גדלו". והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני. ובבא משה היה אליו הדבור אשר נדבר לו בהר סיני. וכמו שאמר במתן תורה (דברים ד לו) מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה, כך במשכן כתב (במדבר ז פט) וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובים וידבר אליו. ונכפל "וידבר אליו" להגיד מה שאמר בקבלה שהיה הקול בא מן השמים אל משה מעל הכפרת ומשם מדבר עמו, כי כל דבור עם משה היה מן השמים ביום ונשמע מבין שני הכרובים, כדרך דבריו שמעת מתוך האש (דברים ד לו), ועל כן היו שניהם זהב. וכן אמר הכתוב (להלן כט מז מג) אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם ונקדש בכבודי, כי שם יהיה בית מועד לדבור ונקדש בכבודי.

והמסתכל יפה בכתובים הנאמרים במתן תורה ומבין מה שכתבנו בהם (על להלן פסוק כא) יבין סוד המשכן ובית המקדש, ויכול להתבונן בו ממה שאמר שלמה בחכמתו בתפלתו בבית המקדש ה' אלהי ישראל (מ"א ח כג), כמו שאמר בהר סיני ויראו את אלהי ישראל (לעיל כד ז), והוסיף שם לפרש "ה'" לענין שרמזו שם למעלה כי אלהי ישראל יושב הכרובים, כמו שאמר וכבוד אלהי ישראל עליהם מלמעלה היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל בנהר כבר ואדע כי כרובים המה (ויחזקאל י ט כ). ואמר דוד ולתבנית המרכבה הכרובים זהב לפורשים וסוככים על ארון ברית ה' (דה"א כח יח), וכן יזכיר תמיד בבית המקדש לשם ה' (מ"א ה יט), לשמך (שם ח מד), ויאמר בכל פעם ופעם ואתה תשמע השמים (שם ח לו), במדת רחמים, וכתב (שם ח מד מה) והתפללו אל ה' דרך העיר אשר בחרת בה והבית אשר בנית לשמך ושמעת השמים, ובביאור אמר כי האמנם ישב אלהים את האדם על הארץ הנה שמים ושמי השמים לא יכלכלוך (דה"ב ו יח). וכתב על הארון להעלות משם את ארון האלהים אשר נקרא שם שם ה' צבאות יושב הכרובים עליו (ש"ב ו ב). ובדברי הימים (א יג ו) להעלות משם את ארון האלהים ה' יושב הכרובים אשר נקרא שם, כי השם יושב הכרובים:

After 'ה spoke to the Jews 'face to face', and commanded them in the 10 dibros which are the headings for the rest... the Jews were now worthy of having a Mikdash in which 'ה would rest among them. He therefore commanded them to build the Mishkan, and through there He would speak to Moshe and command the Jews. The main purpose of the Mishkan is to be a place where the Shechina can rest, which is the Aron Kodesh... And the Mishkan contained, on a constant basis, the presence of 'ה that rested upon Har Sinai, and when Moshe would enter, 'ה would speak to him as he spoke on Har Sinai... One who looks carefully at the episode of Matan Torah will see this...

What is the שמעון's general view of the purpose of the משכן?

The same כבוד that rested on סיני in temp. way, will rest in משכן & עתה in more perm. way
 כבוד - ר"ל - 'ה is not in any place more than other place

How does this affect his view of the purpose of the ספר במדבר?

Since the משכן is the most imp thing & main goal in שמעון
 so it overshadows everything else

See the שמעון's introduction to the ספר.

העמק דבר להנצי"ב

זה הספר נקראו (בפי המשנה יומא פרק ז' ועוד, ורבי חנינא בן גמליאל סוטה דף לו) חומש הפקודים, וכ"כ בה"ג. ונרשם בדעת רבותינו ענין שני הפקודים בשוה הספר, יותר משארי דברים המיוחדים בזה הספר, כמו המרגלים וברכת בלעם ועוד הרבה. משום דעיקר זה הספר הוא המחליף ומשנה הליכות עם ה' בחיי העולם מאז שהגיעו לארץ ישראל מן הדרך שהלכו במדבר. שבמדבר היו מתנהגים במדת תפארת שהלך לימין משה שהוא לגמרי למעלה מהליכות הטבע, ובארץ ישראל הלכות בדרך הטבע בסתרי השגחת מלכות שמים ב"ה. וזה השינוי התחיל עודם במדבר בשנת הארבעים כמו שבארנו בפרשת חקת. על זה השינוי נעשו מלחמות ישראל עם הכנעני ועם סיחון בדרך הטבע. וגם המטה לא היה עוד ביד משה תמיד אלא לעת הצורך לפי ההכרח שבארנו שם. וע"ז המצויין בזה הספר אמרו חז"ל בב"ר (פרק ג') ויבדל אלקים בין האור ובין החשך זה ספר במדבר שמבדיל בין יוצאי מצרים ובין באי הארץ. דבהליכות יוצאי מצרים היה אור השגחת ה' מופיע לעין כל שהוא כבוד ה' ותכלית הבריאה. משא"כ בהליכות באי הארץ הייתה ההשגחה מכוסה ורק המביט בעין יפה היה מרגיש בה כמו ההולך בחשכת לילה, או רק לפרקים היה נרגש ההשגחה לעין כל, כמו אור הברק המאיר חשכת לילה.

This book is called the book of countings... based on the two countings that the book contains. This is more prominent than other incidents in the book, such as the spies and Bilam's blessings etc. because this books is mainly about the changing of how we traveled with 'ה, differentiating between the people who left מצרים and those who entered the land of Israel. In the desert the Jews were guided with open divine providence above nature, and in Israel they were ruled by nature, with divine providence hidden from them. This change began when they were in the desert in the 40th year (as we explain in פרשת חקת), and it is this manner that they waged war with the כנעני and with סיחון. Also, the staff was no longer in the hand of משה at all times except when it was needed...

אכן עיקר ההפרש היה ניכר בשני הפקודים שהיו שני ענינים שונים בחומר המעשה ונשתנו בצורת המעשה לפי הליכות ישראל. משום הכי בפעם הראשונה היה על פי סדר הדגלים מד' רוחות כמרכבה לשכינה, והיה אפרים ראש הדגל וקודם למנשה. ולא כן בפקודי פרשת פנחס בשנת הארבעים, כמוש"כ בפנים (ב"כ). ועוד בפקודי פרשת במדבר היו הראשים מוכרחים להיות מאותו השבט. ולא כן היה בפקודי פרשת פנחס כמוש"כ בפנים, משו"ה רשום

זה הענין מאוד, עד שראו חז"ל לקרא שם להספר חומש הפקודים.

Explain the reason that the ספר is called חומש הפקודים according to the נצי"ב:

It has 2 meanings of "ס" which symbolizes change from left
 ע"י to ע"י "ס (new gen. & spawned → nature)

We will try to come back to these themes throughout our analysis of the ספר.